

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA

DÁMASA RUIZ-JARABA COLOMERA

přednesené dne 9. září 2004¹

I – Úvod

II – Původní řízení

Projednávaná věc vznáší otázku, zda výslech svědka před začátkem soudního řízení, tak jak ho stanoví nizozemské právo, spadá do působnosti Bruselské úmluvy². Konkrétně jde o určení, zda opatření tohoto druhu lze označit za „předběžné nebo zajišťovací opatření“ podle článku 24 uvedené úmluvy.

1. Relevantní skutkové okolnosti, které vedly k této předběžné otázce, jsou uvedeny v předkládacím usnesení.

2. Usnesením ze dne 23. dubna 2002 nařídil Rechtbank te Haarlem (Nizozemsko) „předběžný výslech“ („voorlopig getuigenverhoor“) svědka s bydlištěm v Nizozemsku. Toto opatření bylo přijato na návrh Unibel Exser BVBA (dále jen „Unibel“), společnosti se sídlem ve Stekene (Belgie), v rámci sporu se St. Paul Dairy Industries NV (dále jen „St. Paul“) se sídlem v Lokerenu (Belgie).

3. St. Paul se proti tomuto usnesení odvolala k Gerechtshof te Amsterdam a navrhovala jeho zrušení z důvodu nedostatku příslušnosti Rechtbank, nebo odmítnutí dotčeného výslechu svědka. Současné Unibel navrhla,

1 — Původní jazyk: španělština.

2 — Úmluva ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a o výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění Úmluvy ze dne 9. října 1978 o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (Úř. věst. L 304, s. 1 a—pozměněný 77), Úmluvy ze dne 25. října 1982 o přistoupení Řecké republiky (Úř. věst. L 388, s. 1), Úmluvy ze dne 26. května 1989 o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky (Úř. věst. L 285, s. 1) a Úmluvy ze dne 29. listopadu 1996 o přistoupení Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království (Úř. věst. 1997, C 15, s. 1), dále jen „Bruselská úmluva“ nebo „Úmluva“. Konsolidovaná verze byla uveřejněna v Úř. věst. 1998, C 27, s. 1.

aby Gerechtshof te Amsterdam prohlásil žalobu za nepřipustnou nebo nepodloženou předběžným rozhodnutím.

4. Předkládací unesení nicméně neobsahuje žádné údaje o povaze původního sporu. Během jednání zástupci St. Paul vysvětlili, že mezi účastníky řízení existuje spor v souvislosti s určením výše náhrady škody způsobené vadným fungováním stroje, který Unibel instaloval v továrně společnosti St. Paul.

důkazů, ale též a zejména, aby bylo všem osobám zúčastněným v řízení následně zahájeném před občanskoprávním soudem – tedy těm, kdo uvažují o zahájení řízení nebo očekávají, že takové řízení bude zahájeno proti nim, nebo dále třetím osobám, kterých se řízení dotýká jiným způsobem – umožněno získat předběžná vysvětlení týkající se skutečností (o kterých dosud nemusely mít přesné povědomí), aby mohly lépe vyhodnotit svou situaci zejména ohledně toho, proti komu má být řízení zahájeno?

III – Předběžné otázky

- 2) V případě kladné odpovědi, jedná se o opatření ve smyslu článku 24 Bruselské úmluvy?

5. V rámci tohoto sporu, v souladu s Protokolem č. 3 z června 1971 o výkladu Úmluvy ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a o výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech Soudním dvorem, Gerechtshof přerušil řízení a postoupil Soudnímu dvoru dvě předběžné otázky:

IV – Poznámky předkládajícího soudu

- 1) Spadá „výslech svědků před zahájením věci“, prováděný podle článku 186 a následujících Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (nizozemský občanský soudní řád), do rozsahu působnosti Bruselské úmluvy, jestliže je v souladu s výše uvedenými články cílem tohoto řízení umožnit, aby se svědectví mohla uskutečnit co nejdříve po sporných skutečnostech, a zabránit zániku

6. V předkládacím usnesení Gerechtshof formuloval několik poznámek:

Není sporu o tom, že účastníci řízení jsou usazeni v Belgii, že dotčený právní vztah je

řídí belgickým právem, že v této věci je příslušný soud v Dendermonde, oddělení St. Niklaas (Belgie), že v Nizozemsku neprobíhá žádné řízení se stejným předmětem (ani v Belgii ani jinde) a že svědek A. C. Schiller, na něhož se odvolává Unibel, má bydliště v Nizozemsku (Zaandam).

V – Použitelné vnitrostátní právo

7. Článek 186 odst. 1 nizozemského občanského soudního řádu (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, dále jen „WBR“) stanoví, že v případech, kdy zákon připouští důkaz svědectvím, může být nařízen výslech svědka na návrh dotčené osoby před podáním žaloby.

Článek 66 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech³ (dále jen „nařízení“), které vstoupilo v platnost dne 1. března 2002, omezuje působnost tohoto nařízení na řízení zahájená po tomto datu. Vzhledem k tomu, že původní žaloba Unibel, jak vyplývá z předkládacího usnesení, byla soudní kanceláři Rechtbank doručena dne 5. února 2002, citované nařízení není v této věci relevantní, pokud má být návrh na výslech svědka před koncem dokazování kvalifikován jako soudní jednání ve smyslu citovaného článku.

8. Podle článku 187 téhož řádu je k nařízení předběžného výsledku svědka místně příslušný nizozemský soud, v jehož obvodu má osoba, jež musí být slyšena, bydliště nebo místo pobytu. K tomuto výsledku je v zásadě přizván odpůrce.

9. Hoge Raad der Nederlanden (nizozemský Nejvyšší soud) v usnesení ze dne 24. března 1995⁴ upřesnil cíle, které toto procesní opatření může sledovat: neslouží pouze k tomu, aby se svědectví uskutečnila v krátké době po sporných skutečnostech, a bylo zabráněno zániku důkazů, ale též a zejména umožnit všem osobám dotčeným případnou následnou žalobou k občanskoprávnímu soudu – tedy osobě,

Účastníci řízení se neshodují v několika bodech: i) zda výslech svědka před podáním žaloby v případě, že nebylo zahájeno řízení, spadá do působnosti Bruselské úmluvy a, v případě kladné odpovědi, ii) zda se jedná o opatření ve smyslu článku 24 uvedené úmluvy.

3 — Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42.

4 — Usnesení ze dne 24. března 1995, NJ 1998, č. 414.

kteřá uvažuje o podání žaloby, nebo té, která očekává, že žaloba bude podána proti ní, získat předběžná vysvětlení, aby mohla lépe vyhodnotit své procesní postavení, zejména ohledně toho, proti komu má být žaloba podána.

působnosti článku 24 úmluvy, neboť usiluje o zachování skutkových okolností a právních skutečností. Jeho předběžná povaha vyplývá z toho, že takto získané svědectví nemusí být nutně konečným důkazem v řízení ve věci samé. Kromě toho je článek 186 WBR jediným prostředkem, jímž disponuje belgický občan, aby si mohl vyžádat v Nizozemsku svědeckou výpověď před zahájením řízení.

VI – Řízení před Soudním dvorem

10. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla v kanceláři Soudního dvora podána dne 6. března 2003. Písemné vyjádření předložily Unibel, německá vláda, vláda Spojeného království a Komise.

11. Věc byla přidělena prvnímú senátu Soudního dvora.

13. Německá vláda z doslovné a teleologické interpretace úmluvy dovozuje, že předběžný výsledek nenáleží do její působnosti, protože rozhodnutí, které má být přijato po ukončení tohoto řízení, nemůže být uznáno a vykonáno ve smyslu článku 25 úmluvy. Dotčené řízení není určeno k úpravě právních vztahů mezi účastníky řízení, ale k poskytnutí organizační pomoci prostřednictvím zajišťovacího opatření.

Veřejného jednání, které se konalo dne 14. července 2004, se zúčastnili právní zástupci St. Paul a Komise.

VII – Argumentace účastníků řízení

12. Podle Unibel spadá předběžný výsledek svědka, upravený v článku 186 WBR, do

14. Vláda Spojeného království míní, že článek 24 úmluvy musí být vykládán tak, že nevylučuje předběžná opatření přijatá před podáním žaloby. Pokud jde o druhou otázku, o jejíž přípustnosti pochybuje, domnívá se, že článek 24 nemůže sloužit k tomu, aby jeden z účastníků řízení vystavoval svého odpůrce návrhům na provedení důkazů bez odpovídajících procesních záruk.

15. Komise připomíná, že článek 24 je použitelný pouze v případě, že je použitelná sama úmluva. Kromě toho tvrdí, že předběžný výslech svědků nesplňuje podmínku oboustrannosti, která podle judikatury Soudního dvora charakterizuje předběžná opatření ve smyslu článku 24.

16. Během jednání St. Paul rovněž měl za to, že řízení podle článku 186 WBR nenáleží do působnosti Bruselské úmluvy.

VIII – Analýza předběžných otázek

17. První předběžná otázka směřuje k tomu, zda konkrétní řízení k předběžnému výslechu⁵ svědků, stanovené nizozemským občanským právem procesním, spadá do působnosti Bruselské úmluvy, zatímco druhá směřuje k určení, zda toto řízení může být považováno za jedno ze zajišťovacích opatření ve smyslu článku 24 úmluvy.

18. Protože není pravděpodobné, že by takové řízení, jako je dotčené řízení, jehož

cílem není rozhodnout ve věci samé, spadalo pod jiné ustanovení úmluvy, než je článek 24, je třeba obě otázky spojit v jednu, jejímž cílem je určit, zda předběžný výslech svědků uvedený v článku 186 WBR představuje jedno z opatření uvedených ve výše uvedeném článku 24. Jiný přístup by spočíval v tom, že první otázka umožňuje ověřit, zda je úmluva *in abstracto* použitelná na předběžný výslech svědků, zatímco cílem druhé je upřesnění konkrétního ustanovení úmluvy, které toto opatření upravuje. Domnívám se nicméně, že posledně uvedené řešení, kromě toho, že je vykonstruované, by prvně uvedenému nepřidalo na užitečnosti.

19. V každém případě musí být splněny další podmínky, aby byla úmluva použitelná. I když se formálně týkají přípustnosti, jsou tak úzce spojeny s přezkumem opodstatněnosti, že je budu analyzovat společně.

O přípustnosti a opodstatněnosti

20. Různá hlediska projednávané věci ovlivňují její přípustnost. Jednak spor spadá pod Bruselskou úmluvu, pouze pokud se týká občanských a obchodních věcí pokud má

5 — Z praktického důvodu používám doslovný překlad pojmu použitého nizozemským zákonodárcem.

mezinárodní povahu. Vzhledem k tomu, že předběžná nebo zajišťovací opatření poskytují ochranu právům nejrozumnějšího druhu, zahrnutí do úmluvy je určeno nejen jejich vlastní povahou, ale i povahou zajišťovaných práv. Nelze se dovolávat úmluvy, pokud jde o předběžná nebo zajišťovací opatření v oblastech, které jsou z úmluvy vyloučeny⁶.

zástupců St. Paul při jednání a studium písemností připojených k žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce umožňují konstatovat, že právní základ sporu spočívá v rozdílném výpočtu výše náhrady škody způsobené vadným fungováním technického zařízení. Původní nárok má zřejmě svůj původ ve smlouvě uzavřené mezi dvěma podniky, nebo v zákoně zakotvené občanské odpovědnosti⁷. Jedná se tedy přinejmenším o potenciální spor v občanské nebo obchodní oblasti. V každém případě je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda je tomu tak.

21. Kromě toho, při neexistenci jiné kvalifikace, může být dotýčný výslech svědků zahrnut pod „předběžná nebo zajišťovací opatření“ ve smyslu článku 24 úmluvy.

24. Významnější je námitka týkající se mezinárodní povahy sporu.

22. V souladu se svým prvním článkem se úmluva použije v oblasti občanské a obchodní, nezávisle na povaze soudu, přičemž jsou z její působnosti vyňaty věci osobního stavu, způsobilosti fyzické osoby k právům a právním úkonům, majetkové vztahy mezi manželi, dědění, včetně dědění ze závěti, konkursy, vyrovnání podobná řízení, sociální zabezpečení a rozhodčí řízení.

25. Úmluva tento pojem výslovně nedefinuje. Nicméně v preambuli se odráží význam určení pravomoci soudů smluvních stran „v mezinárodní příslušnosti“⁸. Kromě toho z účelu úmluvy ve světle ustanovení, které slouží jako její právní základ, tedy tehdejšího článku 220 Smlouvy o ES (nyní článek 293 ES),

23. Ačkoliv v předkládacím usnesení není žádný odkaz na předmětu sporu, vysvětlení

6 — Rozsudky ze dne 27. března 1979, De Cavel (143/78, Recueil, s. 1055, bod 8), a ze dne 26. března 1992, Reichert a Kockler (C-261/90, Recueil, s. I-2149, bod 32).

7 — Rozsudek ze dne 27. září 1988, Kalfelis (187/87, Recueil, s. 5565, bod 18).

8 — Jediný bod odůvodnění.

vyplývá, že úmluva sleduje stejné cíle jako samo Společenství⁹, jehož normativní činnost se týká právních vztahů, které mohou znamenat překážku v přeshraničním obchodě. Jinými slovy, posláním úmluvy není stát se jediným zákonem pro stanovení příslušnosti soudu ve věcech nemajících význam pro uskutečňování vnitřního trhu, tedy v případech, u nichž se všechny určující prvky sporu nacházejí uvnitř členského státu.

nicméně nebyl přítomen, pokud by se naopak mělo za to, že nizozemské řízení je samostatné a nezávislé na případném pozdějším belgickém řízení.

26. V projednávané věci je podle předkládajícího usnesení nesporné, že účastníci sporu jsou Belgičané a právní vztah mezi nimi se řídí belgickým právem. Na druhou stranu řízení, během něhož vyvstala tato předběžná otázka, bylo zahájeno v Nizozemsku před nizozemským soudem. Proto je nesporné, že z pohledu předkládajícího soudu obsahuje spor cizí prvky.

27. Okolnost, že dvě belgické společnosti podaly žalobu v Nizozemsku, mu nezbytně nedává mezinárodní povahu, protože je navíc požadována existence dostatečné vazby na mezinárodní prvek. Tak by tomu jistě bylo, pokud by se mělo za to, že řízení zahájené v Nizozemsku je incidenčním řízením vzhledem k hlavnímu řízení, zahájenému například v Belgii. Takový cizí prvek by

28. Soudní dvůr nedisponuje skutečnostmi, které by mu umožnily posoudit existenci dostatečné vazby mezi předběžným výsledkem svědka a případným řízením v jiném členském státě.

29. Jak to uvedlo více účastníků řízení, předběžný výsledek svědka tuto vazbu nezbytně nevykazuje. Není pochyb o tom, že je běžné, že takto získaná výpověď je obvykle nejužitečnější v rámci jiného řízení. Nicméně zákon nepodřizuje výsledek svědka nebo platnost jeho výpovědi podáním žaloby ve stanovené lhůtě. Navíc, jak uvedl Hoge Raad, plní tento výsledek nejčastěji funkci prostředku k získání informací důležitých pro vyhodnocení možného úspěchu pozdější žaloby nebo k určení osoby, proti které má být žaloba podána. Není tedy možné vyloučit, aby byl použit nezávisle na zahájení jiného řízení.

30. Jestliže v projednávaném případě návrh na předběžný výsledek svědků sleduje takový

9 — Rozsudek ze dne 10. února 1994, Mund & Fester (C-398/92, Recueil, s. I-467, body 11 a 12).

cíl, může být obtížné nalézt dostatečnou vazbu mezi tímto opatřením a pozdějším procesem, takže by se nejednalo o spor mezinárodního charakteru.

mají být ověřeny, pro řešení sporu¹², nebo zda existuje důkaz *prima facie*, že řízení je nezbytné¹³. Soudem příslušným k nařízení takovýchto opatření je soud příslušný pro řešení sporu ve věci samé, a pouze výjimečně soud, v jehož obvodu má určený svědek pobyt¹⁴.

31. Výše uvedené úvahy vedou k myšlence, že předběžný výslech svědků je pro účely úmluvy spíše autonomním vyšetřovacím opatřením než opatřením zajišťovacím. Jako takové nemůže dodat mezinárodní povahu hlavnímu řízení, na němž je dostatečně nezávislé.

33. Dánské a španělské právo krom toho povolují předběžné dokazování pro objasnění skutkových okolností relevantních pro posouzení sporu.

32. V právních řádech jednotlivých členských zemí rovněž existuje dokazování před podáním žaloby. Obvykle je charakterizováno svým konkrétním cílem, tedy získáním nebo zachováním důkazů¹⁰, přičemž příslušný soud může za tímto účelem ověřit skutečné riziko údajného zániku důkazů¹¹, relevanci skutkových okolností, které jím

34. V projednávaném případě, při nedostatku poznatků o účelu sledovaném sporným návrhem na předběžný výslech svědků, není možno s konečnou platností rozhodnout o mezinárodní povaze sporu.

35. V důsledku toho přísluší předkládajícímu soudu, aby o tomto bodu rozhodl. Pokud pro určení soudní příslušnosti v rámci

10 — Viz článek 485 a násl. německého občanského soudního řádu (Zivilprozessordnung; dále jen „ZPO“); článek 384 a násl. rakouského občanského soudního řádu (Zivilprozessordnung; dále jen „ÖZPO“); článek 584 belgického soudního řádu, článek 343 dánského soudního řádu; článek 256 a násl. španělského občanského soudního řádu; hlava 17 článku 10 finského soudního řádu; článek 145 nového francouzského občanského soudního řádu; článek 692 a násl. italského občanského soudního řádu (codice di procedura civile; dále jen „CPC“); článek 350 nového lucemburského občanského soudního řádu; články 520 až 522a portugalského občanského soudního řádu; hlava 41 švédského soudního řádu.

11 — Viz čl. 485 odst. 1 ZPO

12 — Viz rozsudek Oberlandesgericht v Hamm, uveřejněný v NJW-RR 1998, s. 933, jakož i článek 387 ÖZPO.

13 — Článek 487 ZPO.

14 — Čl. 486 odst. 3 ZPO; čl. 343 odst. 3 ÖZPO; článek 693 CPC.

Společenství použije judikaturu Soudního dvora týkající se mezinárodního prvku, lze potvrdit, že se ustanovení úmluvy nepoužije na činnosti vykonávané uvnitř jediného členského státu, a otázka, zda je tomu tak, závisí na skutkových zjištěních, jejichž prokázání přísluší vnitrostátnímu soudu¹⁵.

38. K určení, zda předběžný výsledek svědků představuje zajišťovací opatření, je třeba nejprve upřesnit, co se rozumí opatřením tohoto druhu.

39. Podle článku 24 úmluvy:

36. Tato teze je v souladu s judikaturou Soudního dvora, podle níž posouzení okolností, které odůvodňují nařízení nebo odmítnutí požadovaných opatření, přísluší soudu v místě, kde se nachází předmět požadovaných opatření¹⁶.

„Návrh na předběžné opatření včetně zajišťovacích, stanovených právem smluvního státu, může být podán u soudů tohoto státu, i když pro rozhodnutí ve věci samé je podle této úmluvy dána pravomoc soudům jiného smluvního státu.“

37. Nakonec zbývá určit, zda za předpokladu, že dvě předchozí podmínky jsou splněné, náleží řízení upravené článkem 186 WBR do jednoho z ustanovení úmluvy. Vzhledem k tomu, že deklarovaný účel nespočívá v řešení sporu ve věci samé, nemůže náležet k jinému ustanovení než článku 24 úmluvy. To vyplývá z usnesení Gerechthshof, který na tento článek odkazuje ve druhé předběžné otázce. Totéž ostatně výslovně nebo implicitně vyplývá i z vyjádření účastníků řízení.

40. Soudní dvůr v tomto ohledu při různých příležitostech rozhodl v tom smyslu, že opatření tohoto druhu může být platně nařízeno před zahájením řízení ve věci samé¹⁷.

41. Pokud jde o charakteristické znaky těchto opatření, Soudní dvůr připomněl, že mají být určena k zachování faktické nebo

15 — Viz rozsudek ze dne 23. dubna 1991, Höfner a Elser (C-41/90, Recueil, s. I-1979, bod 37).

16 — Rozsudek ze dne 21. května 1980, Denilauler (125/79, Recueil, s. 1553, bod 16).

17 — Rozsudek ze dne 17. listopadu 1998, Van Uden Maritime (C-391/95, Recueil, s. I-7091, bod 29). Viz také Bischoff, J.-M. a Huet, A.: „Chronique de jurisprudence de la Cour de Justice des Communautés européennes“, *Journal du droit international*, 1982, č. 1, s. 942 až 947, především s. 947.

právní situace za účelem ochrany práv, jejichž uznání se požaduje (nebo se může požadovat, jak vyplývá z výše uvedených úvah) na soudu, který rozhoduje ve věci samé¹⁸.

44. Z výše uvedených úvah také vyplývá, že soudu nařizujícímu předběžná opatření, na základě článku 24, přísluší vzít v úvahu potřebu stanovit podmínky k zajištění dočasných povahy opatření.

42. Nařízení takových opatření vyžaduje na straně soudu zvláštní opatrnost a důkladnou znalost konkrétních okolností, za kterých má opatření působit své účinky. Podle případu a především podle obchodních zvyklostí musí být oprávněn omezit jejich povolení v čase nebo, pokud jde o povahu majetku a zboží, které je předmětem požadovaných opatření, požadovat bankovní záruku, jmenovat nuceného správce a obecně podmínit povolení splněním všech podmínek, které zaručují předběžný nebo zajišťovací charakter nařizovaného opatření¹⁹.

45. Podle Hoge Raad²⁰, předběžný výslech svědků směřuje k získání svědectví v krátké době po vzniku sporných skutečností, čímž umožňuje zabránit zániku důkazů, a k objasnění skutečností relevantních pro podání žaloby. V posledně uvedeném bodu uplatňuje, že každá osoba zúčastněná na pozdějším občanskoprávním řízení jako potenciální žalobce nebo žalovaný, musí mít možnost předem si ujasnit sporné skutečnosti, a tak lépe posoudit své procesní postavení, zejména pokud jde o určení osoby, proti které má být řízení zahájeno.

43. Z toho vyplývá, že poskytnutí předběžných nebo zajišťovacích opatření podle článku 24 je mimo jiné podmíněno existencí skutečného pouta mezi předmětem požadovaných opatření a místní příslušností soudu smluvního státu, který rozhoduje ve věci.

46. Z judikatury Hoge Raad vyplývá, že označení „předběžný výslech“ je nepřesné, protože posouzení důkazních prostředků

18 — Výše uvedený rozsudek Reichert a Kockler, bod 34.

19 — Výše uvedený rozsudek Denilauler, bod 15.

20 — Viz výše, bod 9.

a zájem na poskytnutých informacích nezávisí na zahájení soudního řízení nebo uběhnutí určité lhůty. Mají vlastní hodnotu, nezávisle na jakémkoliv jiném řízení.

47. Výše uplatňovaná judikatura Soudního dvora nicméně dovoluje potvrdit, že pokud opatření stanovené v článku 186 WBR směřuje k zachování důkazního prostředku za účelem použití v pozdějším sporu, spadá pod pojem „předběžná nebo zajišťovací opatření“ podle článku 24 úmluvy. Bylo by tomu jinak, pokud se jedná o opatření sloužící k objasnění procesních otázek, jejichž souvislost s případným řízením se může projevit jako nepatrná nebo náhodná.

48. Schlosserova zpráva k Úmluvě o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, k Úmluvě o soudní příslušnosti a o výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, jakož i k Protokolu o jejím výkladu Soudním dvorem²¹, ač se jedná o oblast výkonu rozhodnutí, tuto tezi potvrzuje:

„Pokud je žádoucí, aby předběžná rozhodnutí soudů týkající se dalšího průběhu řízení

a především dokazování, náležela do článku 25 úmluvy, vyplývalo by z toho, že se toto týká též rozhodnutí, která účastníci řízení nemohou vykonat bez spolupráce soudů a jejichž výkon by ovlivnil třetí osoby, tedy svědky. Závěr musí být takový, že rozhodnutí vydaná před rozhodnutím soudů ve věci samé, jejichž účelem není úprava právních vztahů mezi účastníky řízení, ale zajištění průběhu řízení, musejí být vyloučena z působnosti hlavy III úmluvy.“

49. Definice Hoge Raad navíc ozřejmuje, že ve většině případů soud, ke kterému je návrh podán, nemá potřebu posuzovat nebezpečí zániku důkazu pro nařízení opatření, protože návrh ve skutečnosti směřuje k získání informací umožňujících určení strategie ohledně vhodnosti zahájit řízení.

50. Tato opatření přitom nemají oporu v úmluvě, protože nemohou představovat předběžná nebo zajišťovací opatření ve smyslu článku 24, od kterých se odlišují svou povahou – především kvůli výrazně samostatné povaze a skutečnosti, že nejsou dočasná.

21 — Úř. věst 1979, C 59, s. 71 a násl., především bod 187, dále jen „Schlosserova zpráva“.

51. V důsledku toho je podle mého názoru nemožné poskytnout předkládajícímu soudu jednoznačnou odpověď, vzhledem k tomu, že použitelnost úmluvy závisí na konkrétním cíli, který předběžný výsledek svědků sleduje.

statutu Soudního dvora. Soudní dvůr je povinen zajistit, že tato možnost bude zachována, vzhledem ke skutečnosti, že podle uvedeného ustanovení jsou zúčastněným osobám oznamována pouze předkládající rozhodnutí²³.

52. Předložené předběžné otázky je tedy možné označit za nepřipustné, neboť podle ustálené judikatury potřeba dospět k výkladu práva Společenství, který by byl užitečný pro vnitrostátní soud, vyžaduje, aby vnitrostátní soudce objasnil skutkový a právní rámec, se kterým souvisí otázky, které klade, nebo aby alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na nichž se tyto otázky zakládají²².

54. Nicméně ve světle výše uvedených úvah se zdá být z hlediska řádného výkonu spravedlnosti vhodnější poskytnout předkládajícímu soudu některá kritéria výkladu, a to právě ta, která slouží ke zdůraznění mezer v popisu skutkových okolností žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

53. V tomto ohledu je třeba vzít v úvahu, že informace obsažené v předkládacích rozhodnutích mají Soudnímu dvoru nejen umožnit poskytnutí užitečných odpovědí, ale také poskytnout vládám členských zemí a dalším zúčastněným osobám možnost předložit vyjádření v souladu s ustanovením článku 20

55. Navrhují tedy, aby Soudní dvůr na otázky předložené *Gerechthshof te Amsterdam* odpověděl v tom smyslu, že takové ustanovení, jako je ustanovení uvedené v článku 186 WBR, náleží do působnosti *Bruselské úmluvy* jako „předběžné nebo zajišťovací opatření“ ve smyslu článku 24, pokud slouží jako prostředek k uchování důkazu za účelem jeho použití v pozdějším řízení.

22 — Viz mimo jiné rozsudky ze dne 26. ledna 1993, *Telemarsicabruzzo a další* (C-320/90 až C-322/90, Recueil, s. I-393, bod 6) a ze dne 21. září 1999, *Albany* (C-67/96, Recueil, s. I-5751, bod 39).

23 — Rozsudek ze dne 1. dubna 1982, *Holdijk a další* (spojené věci 141/81, 142/81 a 143/81, Recueil, s. 1299, bod 6), jakož i usnesení ze dne 23. března 1995, *Saddik* (C-458/93, Recueil, s. I-511, bod 13), a ze dne 7. dubna 1995, *Grau Gomis a další* (C-167/94, Recueil, s. I-1023, bod 10).

56. Komise toto řešení zpochybňuje, jelikož má za to, že je v rozporu se zásadou právní jistoty.

členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech²⁴, které usnadňuje tento druh opatření.

57. Je třeba uznat obtíže, které se mohou v určitých případech vyskytnout při určení toho, zda cíl zachování důkazů převažuje nad požadavkem získat vysvětlení. Domnívám se nicméně, že pokud je prokázána existence rizika zániku důkazu, je soud oprávněn použít pravidla úmluvy.

60. Toto nařízení umožňuje soudu členského státu požádat soud jiného členského státu, aby provedl dokazování, případně aby přímo přistoupil k určitému dokazování za podmínky, že je určeno k použití v již zahájeném nebo *zamýšleném* řízení²⁵. Soud, kterému je žádost adresována, musí žádosti vyhovět v souladu s vlastním právním řádem, nebo, s výhradou neslučitelnosti, podle některého ze zvláštních řízení, stanovených právním řádem členského státu dožadujícího soudu²⁶.

58. Mimoto by jiné chápání bylo přehlíženo samostatnosti vnitrostátních právních řádů, které definují pojem „předběžná nebo zajišťovací opatření“ uvedený v článku 24 úmluvy.

61. Kromě toho je nařízení č. 1206/2001 nadřazeno ustanovením obsaženým ve dvoustranných či vícestranných smlouvách, uzavřených v této oblasti členskými státy²⁷. Pokud jde o případnou zbytkovou použitelnost nařízení č. 44/2001, nové nařízení je rovněž nadřazeno posledně jmenovanému v souladu se zásadou časové posloupnosti právních pravidel (*lex posterior derogat priori*).

59. V každém případě, jak správně poznamenává vláda Spojeného království, má položená otázka pouze historický význam, neboť v mezidobí dne 1. ledna 2004 vstoupilo v platnost nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů

24 — Úř. věst. L 174, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 121.

25 — Čl. 1 odst. 1 a 2.

26 — Čl. 10 odst. 2 a 3.

27 — Čl. 21 odst. 1.

IX – Závěry

62. Z výše uvedených důvodů navrhuji Soudnímu dvoru, aby na otázky předložené Gerechtshof te Amsterdam odpověděl v tom smyslu, že takové ustanovení, jakým je ustanovení uvedené v článku 186 nizozemského občanského soudního řádu (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) musí být považováno za opatření ve smyslu článku 24 Úmluvy ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a o výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech za podmínky, že směřuje k zachování důkazního prostředku určeného pro použití v pozdějším řízení.